

1 Bemidbar - ch. 13

1 God spoke to Moses, saying, 2 "Send out men for yourself to explore the Canaanite territory that I am about to give the Israelites. Send out one man for each patriarchal tribe. Each one shall be a person of high rank."

2 Devarim - ch. 1

20 I said to you, "You have come to the Amorite highlands, which God our Lord is giving us. 21 See! God has placed the land before you. Head north and occupy it, as God, Lord of your fathers, has told you. Do not be afraid and do not be concerned."

22 All of you then approached me and said, "Send men ahead of us to explore the land. Let them bring back a report about the way ahead of us and the cities that we shall encounter."

23 I approved and appointed twelve men, one for each tribe. 24 They set

4 16 These are the names of the men Moses sent to explore the land. (However,) Moses gave Hoshea son of Nun the (new) name Joshua (Yehoshua).⁹

5 Bemidbar ch. 15

17 God spoke to Moses, telling him to 18 speak to the Israelites and say to them:

When you come to the land to which I am bringing you, 19 and you eat the land's produce, you must separate an elevated gift⁹ for God. 20 You must separate the first portion of your kneading as a dough offering.⁹ It must be separated very much like the elevated gift that is taken from the threshing floor.⁹ 21 In future generations, you must thus give the first of your kneading as an elevated gift to God.

7 Jeshno

20. תלה קרינתו תרומה - You shall set apart challah as a heave-offering. Following the sin of the spies, (the Torah) also instituted (the mitzvah) of challah, so that they would be worthy that a blessing come to rest in their homes, as it says, וְרֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתֶנּוּ לַבָּיִת לַיהוָה בְּרֵכָה אֶל בֵּיתְךָ (Ezekiel 44:30), and (as we find) regarding Elijah, וְעִשָׂה עִינָה קִטְנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ, וְדַעְתָּהּ לִי ... בֵּי כֹהֵן אֶמֶר דָּה ... כִּד תִּקְמָה לֹא חֲבֵלָה וְדַעְתָּהּ לִי ... Make me a little cake of it first and bring it to me ... for thus says HASHEM ... the jar of flour shall not be spent (I Kings 17:13, 14).

9 Berchet - ch. 1

25 And God said, "Let us make Man in Our image, after Our likeness. They shall rule over: the fish of the sea, the birds of the sky, and over the animal, the whole earth, and every creeping thing that creeps upon the earth." 27 So God created Man in His image, in the image of God He created him; male and female He created them.

28 God blessed them and God said to them, "Be fruitful and multiply, fill the earth and subdue it; and rule over the fish of the sea, the bird of the sky, and every living thing that moves on the earth."

11a לפנינו מקרא יסוד

ביהדות, לאמור: הבורא נטע באדם את הטבע למריה ורביה ולתוספת צאצאים מתמדת, ושפורותו תתרחש מבחינה ביולוגית על ידי הזדווגותם של הזכר והנקבה.

11b הבורא נתן לעולם האורגני-ביולוגי ככלל ולאדם בפרט את מתת כוח היולודה וההתרבות. כבר עם בריאת צמחי הארץ ציווה הקב"ה: "תדשא הארץ דשא עשב מזרע זרע עץ פרי עושה פרי למינו" (שם א, יא) - היונו שהעולם הבוטאני ירבה ויתפשט. כשברא את החיות והעופות אמר הקב"ה: "פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ" (שם א, כב). וכיוצא בזה נתן לאדם את מתת הכוח לרביה וילודה. להגשמת היכולת הזו מכוננת ברכת "פרו ורבו". הברכה היא חוק טבע שחקקו בורא העולם על פני רצונו הקדמוני בתוך החומר האורגני-ביולוגי לדחוף את הצמחים והחיות ואת האדם עצמו בכוח בלתי מוגבל למריה ורביה.

3 Shabbat Shurim - R. M. Miller

Again, from the comment of Ramban (who dwells at length on the matter) it would seem that the mission of the spies was part of God's plan and praiseworthy in itself, for thus he writes:

כי זה חפץ למען צדקו שהיה השליחות במצותו ושחיהו בכל שבטיהם ובגדוליהם למען יגבלו.

For God desired in His righteousness that the mission should be sent by His command, and that all the tribes should be represented, and by their great men, in order that they might be saved (from weakness of heart and lack of faith).³

In view of the mission's sad fate, Ramban's view needs elucidation. How was God's command a means of saving them from sin? Would it not have been better to have prevented the mission setting out altogether?

י"ג, ט"ז. ויקרא משה להושע בן נון יהושע.⁹

פירש"י ח"ל: נתפלל עליו י"ה יושעך מעצת מרגלים עכ"ל. כבר הציוד המפורשים מדוע לא התפלל משה גם על כלב שלא יחטא בעצת מרגלים.¹⁰ ואפשר שכבר משה שכלב שדיה נטרי לאשה צדקה כמו מרים הנביאה, בטח לא יחפס בעצת מרגלים ואינו דקוק לכרכה ודריק.

8 יצא תורה - ר' יוחנן ס' אה"ת

הברכה. והוא ענין אשר זוה במצות החלה - ראשית עריסותיכם חלה תרימו, למען שיהיו ראים שתחול הברכה בבתיכם, וכן עוגה קטנה של אליהו, וכן הוא הענין בכל דבר ודבר, בכל מעשה ופעולה של אדם, - כי יקדים מצוה לפניהם כדי שתחול והכבוד בכל אשר יעשה.

10 י"א זכרון - ר' סולוביץ

דבר הלמד מאלינו מעניינם של המקראות, שזיהו הברכה עם תחילה אינו עולה יפה. רבוננו של עולם לא אמר דברי הלל ושבח לבריאה ולא ליום השבעי: הוא אף לא הביע בברכתו דברי תהילה ושבח לאברהם או ליצחק. (כן גברכותיהם של אבות האומה לבניהם ושל משה רבנו לישראל לא התכוונו הללו לומר תהילות ותשבחות ליוצאי חלציהם ולעם ישראל. אם כן עולה מאליה השאלה: מהו עניינה של הברכה שבנידך הקב"ה את העולם והאבות ואת בניהם, ומשה רבינו את כנסת ישראל כולה! אם נביא את התוכן ואת המהות של הברכות האלה ידוע נדע אף את משמעותה של הברכה כלפי רבוננו של עולם התורה קשרה סוד הברכה עם מסתורין גדול יותר, עם סוד השונות של הדבורא והנוקבא.

13 "פרו רבנו" פירושה: התגלות והתפתחות באישיותו המיוחדת במלואה ובתוספת כוחות והתאחדותם.

14 9 אגרות מן 1258-52: פירוש מלאכתו. מכל הבריאות שברא: ג ויברך אלהים. פירוש ברכה תוספת טובה טו, וביום הזה תחוש בטעות דמות כח בתולדות ובנשמות כח התורה והשכל: ויקדש אותו.

17 Sidos Mussar - R. C. Shmelentz

תנו רבנן. כשחלה רבי אלעזר נכנסו ארבעה זקנים לבקריו. רבי טרפון ורבי יהושע ורבי אלעזר בן צוריה ור' עקיבא. נענה רבי טרפון ואמר, טוב אתה לישראל מטפה של גשמים שטפה של גשמים בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא. נענה רבי יהושע ואמר טוב אתה לישראל יותר מגלגל חמה, שגלגל חמה בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא. נענה רבי אלעזר ואמר טוב אתה לישראל יותר מאב ואם שאב ואם בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא (סנהדרין קא: ע"א).

The Rabbis have taught. When R' Eliezer fell sick, four elders came to visit him, R' Tarfon, R' Yehoshua, R' Elazar ben Azaryah and R' Akiiva. R' Tarfon said, "You are more valuable to Israel than the drop of rain. For rain [is precious] in this world while a teacher [is] both in this world and in the World-to-Come." R' Yehoshua said, "You are more valuable to Israel than the sun. The sun [gives benefit] in this world, while a teacher [is] both in this world and in the World-to-Come." Said R' Elazar ben Azaryah, "You are more precious to Israel than a father and a mother. For a father and mother are in this world while a teacher is in this world and in the World-to-Come (Sanhedrin 101a).

18

Each one of the disciples defined another aspect of the talmid-rebbe relationship. R' Tarfon pointed out the impetus for growth which the teacher imparts to the student as does the rain to the seedling. The soul of a person buried in his earthly body is very much a dormant seedling waiting for the 'rain' to cause it to sprout. Without an external force to awaken it, it remains inanimate, blossoming forth only due to the inspiration of the teacher.

R' Yehoshua expressed the comparison to the sun which acts not only as a stimulant for growth, but is the source of light which protects man from thorns and briars, wild animals and robbers (see

Sotah 21a). So is one's teacher; he develops and causes his students to grow and mature. He also illuminates their path in life; helping them avert stumbling blocks, clearing up doubt, and enlightening them with regard to halachic questions. A true teacher will arm his disciple with the required protection to ward off potential threats to his spiritual well-being.

R' Elazar ben Azaryah compared one's rebbe to one's parents. The indispensability of parents lies not merely in their tangible assistance to their offspring, but more importantly in the atmosphere conducive to spiritual and physical growth engendered by their very presence. An orphan is by his very nature a helpless and pitiful person. So, too, is a person without a rebbe.

על כל אלה מסייפה לנו התורה, כי הברכה קשורה ומותנית ב"אותם" - היינו ב"טקדון". היחיד הבודד אינו בר ברכה. הפריה ורביה אינה אפשרית ביחיד, שהרי אין זו אלא תוצאה של הזדווגות השניים - הזכר והנקבה. הברכה מצויה בעיקר במסגרת "זכר ונקבה ברא אותם" (שם א, כז), כלומר רק על ידי התקשרותם של הזכר והנקבה הם מתברכים יחד בברכתו של הקב"ה: "ויברך אותם אלהים ויאמר להם: פרו ורבו" (שם א, כח) - בלשון רבים.

15

יתירה מוז: היהדות פיתחה השקפה מקורית מופלאה לאמור: ברכת "פרו ורבו" לא נתייחדה לעולם הטבע בלבד אלא אף בעולם הרוחני המטאפיזי מהדהדת ברכתו זו. לכאורה העניין פאראדוקסאלי, אך כך הוא, שאף את עולם הרוח והנשמה טבעו הבורא במטבע של "זכר ונקבה" ברא אותם, להיות בו הכול משפיע ומושפע, ונתן ומקבל, בר כוח יצירה פעיל ובר יכולת סבילה לכבישת צורות. זהו שאמרו חז"ל: "בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, בדרפרצופין בראו" (בראשית רבה ה, א) - כלומר: כל אדם בעולם מורכב מדו-פרצופים, מדוכרא ונוקבא. כל אדם הוא משפיע ואף מקבל כאחד. יש בו הכוח היוצר וגם החומר ההיולי הנכנע ליוצר.

16 למשל: הרבי היושב ומלמד את תלמידיו ושפתיו נוטפות להם דברי תורה וחכמה - הרי הוא היוצר, הדוכרא; ואילו תלמידיו המקשיבים, שהוא במחשבתו המבוטאת מפרה כעין זרע את מחשבותיהם ואת רגשותיהם - הם הנוקבא, כנאמר: "יערוף כמטר לקחי, תזל כטל אמרתי, כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב" (דברים לב, ב). והנה לפתע קם תלמיד בעל ראש ממוחה וחריף ושואל שאלה לפני רבו - הרי שאלתו מעוררת את חשיבתו של רבו עד שמחשבותיו מתחילות לנטות לכיוון חדש, ואור חדש מאיר אל פני הרבי. התלמיד הטיל ברבו גרעין קטן, שלפעמים עושה פרי ומתפתח לפרח נהדר, והרי אז מתחלפים ביניהם התפקידים: התלמיד, הנער הצעיר בעל העיניים השחורות והבעת פנים של סקרנות, נהיה בחינת דוכרא המשפיע; ואילו הרבי נהיה לפתע בחינת נוקבא.

הנהגה וסוד - רמב"ם

19

זיתכן שלכן התפלל משה עבור יהושע י"ה יושעך מעצמך מרגליס", בשעה המורה זאת מצא משה לבנון להתפלל עבור יחיד, והוא גייס מאחי טעמא, כי יהושע ה' התלמיד המסור מכל ישראל, וחזי הרב בלא תלמידו אינם היים, כה חשוב הוא התלמיד לרב, וקל וחומר עד כמה חשוב הרב עבור התלמיד.

20

הקב"ה בירך לא רק את האדם הגשמי אלא אף את האישיות הרוחנית בברכת "פרו ורבו ומלאו את הארץ" (בראשית א, כח). כלומר: עלו והתפתחו במעלות הרוח, עלו לפסגות הגבוהות של המחשבה והרוח! אף על פי שכל אישיות טבועה במטבע של שני היסודות, הדוכרא והנוקבא, עדיין עליה להזדקק בהכרח לאישים אחרים כדי שתוכל להוציא עצמה לאור במלואה, כלומר: על דוכרא שבכל אישיות להזדקק ליסוד הנוקבא שבחברו, וכן על הנוקבא שבה להזדקק ליסוד הדוכרא שבחברו.

21

בין שניהם נערכת השפעת גומלין של דוכרא ונוקבא, כעין מה שמתרחש בעונת הסתיו כשנושבת הרוח ומעבירה זרעים מעץ לעץ. האדם השרוי לבדו, בלי חברותא, וישאר עקר. "ויברך אותם אלהים ויאמר פרו ורבו" (שם א, כב) - כלומר כשהם "אותם" ושרויים יחד. הברכה הגדולה ביותר שנתברך בה האדם מתבטאת ביכולתו ובכשרונו להוציא לאור את עצמו, היינו: לגלות בתוך עצמו דן את בחינת הדוכרא שבו והן את בחינת הנוקבא שבו.

22

הקב"ה בירך את אברהם אבינו בעלותו לארץ הבחירה ב"והיה ברכת" (שם יב, ב) - לאמור: יהא בכוחך לשנות ממעיינות החכמה העמוקים שימנלו לפניך ולפתח בתוכך את סגולת הנוקבא עד לשיא. ומיניה וביה: יהא בכוחך למסור את כל מה שכבר השגת ועוד תשיג בעתיד לאומה הישראלית כדי להכשירה לקבלת דרך התורה הנביאיים וחכמי המסורת וכן אף להשפיע ברכה על עמים אחרים.

הנה הברכה היא כמו גדר התפלה (עין לעיל מאמר "אברהם וסדו"י);
הוא שהמברך מכיר שהברכה והתשפעה שהוא חפץ בהו לצורך אהובו לא
יבאנה אלא מאת השי"ת. ועל ידי הברכה זו הרי הוא מתדבק ומתבטל אל
השי"ת מקור הברכה. ומי גרם לזה? המתברך. שצרכיו הם שהביא את
המברך לדרגה זו של התבטלות. ואם השי"ת יקיים את ברכתו או המברך
יגלה בהכרת הסודי ה' יתבטל אליו בתודתו. באופן זה אפשר שתואיל
הברכה למתברך שישגי את אשר חסר לו. כי זכות גדולה היא לו שנעשה
כלי להתעלות הצדיק.

ברוך אתה ה' : ברוך" הוא מלשון "ברכה" - התפשטות (עין
בספר נפש החיים, שער ב', פרק א'). ופירושו כלפי הקב"ה הוא: אני
מבקש ריבוי התפשטות אורו יתברך - בנשמה שלי וכסם שהשי"ת הוא
המקור להתפשטות שפע כל הטוב האמיתי - הרוחני - בעולם. כך עלי
להיות השורש והסיבה להתפשטות הרוחניות בעולמי הקטן (היינו בחינת
הדבק במדותיו, שהיא הדבקות בו יתברך).

מלכא קדישא הכל יכול, היוצר כל העולמות ומקיימם כנאמר "ואתה
מחיה את כולם" (נחמיה ט, ז), הוא טמיר ונעלם בבחינת "יושב בסתר
בצל" (תהלים צא, א). מי רואה? מלכא קדישא אף קרוי שכינה מפני
שהוא שוכן בקרבנו, כנאמר: "השוכן אתם בתוך טמאתם" (ויקרא טו, ז).
ואנו, הקשורים עמו תמיד, אף על פי כן איננו רואים אותו אף מעם. נאמר:
"יורד ה' בענן ויתיצב עמו שם" (שמות לד, ה) - כלומר אף כאשר הקב"ה
נמצא קרוב קרוב אל האדם ואף בתוך ד' אמותיו, עד שכמעט הוא מרגיש
בו ומשווה אותו נגדו - אפילו אז הוא מעוטף ב"עב הענוי", ששום עין
אינה יכולה לחדור בו.

ברכת "ברוך אתה" שאדם מישראל מברך לפני סעודתו משמעה
כבקשת משה רבינו "יגדל נא כח ה'" (במדבר יד, יג) - לאמור: אדון כל
העולמים אנו נלה נא כבוד מלכותך לעיני כל באי העולם, כנאמר: "וראו
כל בשר יחדו כי פי ד' דברי" (ישעיהו מ, ה). בזכות שגיליתי אותך, אלקי,
בתפוח שאנוכי אוכל, בכלי שממנו אני לוגם את היין - אני ואתה
מזדווגים זה בזה. בשעת הברכה נוכח רבשי"ע, שהרי משמעותה גילוי
שכינה, וכן מתפרשת שירת "ברכי נפשי" (תהלים קד): "ברכי נפשי את ה'
הי גדלת מאד הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה" -
לאמור: על ידי שאני מברך אותך גיליתי אותך ואורך מתפשט בהוד והדר
בכל מרחבי הבריאה...

וואמנם אם תשאלוני: יהדות מהיו - אשיב לכם: היהדות היא בברכת
"ברוך אתה". ההכרה כי רבשי"ע זקוק, כביכול, לברכתו - משמע שהוא
זקוק כביכול לגילוי על ידינו ולשאיפתנו המתמדת לבקשו ולמוצאו. על
הבסיס הזה של הברכה מושתתת התשובה.

השכינה, כביכול, מנועה מכהתגלות והרי היא בבחינת נוקבא ו"מלך
אסור ברהטים". האדם הוא שצריך לשחרר את הימלכא קדישא"
מאזקין, מהחסתר, מעב הענן, כדי שיאיר בזיוו את פני העולם. רבונו של
העולם הוא כלייכול בכל, פרט לענין התגלותו. בענין גילוי הרי אנו, בני
האדם, המשפיעים, ואילו השכינה היא, כביכול, המושפעת. בזה מובע
העיקרון של הבחירה החופשית, כמאמרם: "הכל בידי שמים חוץ מיראת
שמים" (ברכות לג ע"ב). ומהי "יראת שמים" אם לא ראיית שמים?
(ייראה"ו ויירא"י בלשון הקודש יש להם שורש אחד).

אימותי יש לאדם יראת כבוד כלפי רבשי"ע כאשר מרגיש בנוכחותו
ומגלה אותו, כאשר האדם עצמו מתגלה. גילוי שכינה תלוי ומותנה באדם
עצמו. יכול האדם, אם רצונו בכך, לבקשו ולמוצאו בכל תופעה, זמן ומקום
- בעלות השמש בשחר היום ובשקיעתה עם דמדומי ערב. בים ובצמח
השדה, כפוכבי ליל ובחול הים, בתוך הספירה המקפת אותו ובתוכו עצמו.
כאשר מגלה אדם מישראל את רבון העולם, היינו את השכינה, את
המלכות, את הכלה - הרי הוא בבחינת "זוכרא" והיא בבחינת "נוקבא",
ובכוח הגילוי הוא מתדבק בשכינה ומביח קדושה בעולם.

וכן בשעה שאדם מישראל סועד את סעודתו - לאחר ברכת "ברוך
אתה" נוכחת השכינה ומצויה בכל פרנסה של הפרג, בכל פריחה, בכל
לגימת מים ובכל תנועת היד - בכל אלה מגלה הוא את בורא העולם. וכן
בכל דבר ותופעה "אתה" לנגדי תמיד. ממיילא ברכת "פרו ורבו" מתממשת
והשכינה מתפשטת, תוספת הטובה והקדושה גדלה והולכת ורבון העולם
מזדווג עם עולמו.

29 Jewarim - ch. 10
12 Now, O Israel, what does HASHEM, your God, ask of you? Only to fear HASHEM, your
God, to go in all His ways and to love Him, and to serve HASHEM, your God, with all your
art and with all your soul, 13 to observe the commandments of HASHEM and His decrees,

30 - Artschil - Stone Chmash
12. What does HASHEM, your God, ask of you? Even now, after the Golden Calf, God asks only
that you fear Him. The Sages (Berachos 33b) derive from
this request that "everything is in the power of Heaven, with
the exception of [whether a person will have] fear of Heaven
(Rashi)." Only people can develop this spiritual quality in
themselves.

We can apply this idea to illuminate another difficulty. At the same time that prophecy ended, the Men of the Great Assembly composed the *brachos*, the blessings which we utter still. They composed a blessing for almost every event

imaginable, every food we taste. Why were formal *brachos*, blessings, not needed before that time? How did centuries of Jews live prior to that period without a *siddur* (prayer book)?

But understanding blessings correctly in the light of our principle helps: one of the functions of a *bracha* is to identify in our consciousness the source of that bounty, that privilege, that food of which we are about to partake. Before we eat we say, as it were, "Hashem, You are the source of this apple" ("Baruch ata — Blessed are You" really means "You are the source of this blessing", as the Nefesh Hachaim explains).

כ"י שאינו

וירק ברכה מפיו! אלא מברך בהתבוננות — די בנאה ברכות בכל יום לעשותו
לירא שמים! היתה איפוא. התלמידות הראשונה שלנו לא לירוק ברכה מפיו
(עי' ברכות מז ע"א). כדרכנו — תפסת מרובה לא תפסת. תפסת מעט תפסת.
ונתלמד להגיד ברכת המוציא בכל סעודה בשימחתיכם רבה ותקטוק בזה כמה
שבעות עד שתחיל בענין חדש בסוגיא זו.

34 ח' טו - ר"ג (א) 35

36

Haftorah for Minchah of Fast Days
(Isaiah 55:6 - 56:8)

10 For as the rain once fallen from the sky never returns there, rather shall it water the earth making it blossom and fruitful giving seed to the sower and bread to the eater. 11 So shall be My word which proceeds from My mouth; it shall not return to Me ineffective, but will accomplish what I desire and will succeed in the mission for which I sent it.

37

Consulting the Wise - R. Pliska

RABBI CHAYIM MORDECHAI KATZ: "The wise person learns from everything that occurs to him. He tries to gain understanding from each occurrence. Even if he does not merit to gain a total understanding, the attempt to gain a deeper grasp

of the matter in itself expands his mental scope. But a fool's eyes are focused on distant horizons. He does not pay attention to what is happening right in front of his eyes. He misses out on many spiritual lessons. The wise person learns from the daily events that he sees and hears. His heart feels what is happening around him, and he constantly learns from everything.

"With this we can understand why Moshe told the people to stand a moment and reflect on the salvation the Almighty would bring about by splitting the Red Sea. He emphasized the importance of reflecting on what was happening. Without stopping a moment to reflect, one can miss the hand of the Almighty in the most miraculous of occurrences.

40

Living Inward - R. Katz

How does one merit this gift? If it comes from above the self, how can one bring it down? The answer is that in order for that *shefa*, that flow of Divine energy to fill the *neshama* (soul), one must become a vessel for it. The flow is there, the only question is where are the vessels? Hashem's desire to give is maximal and permanent, but where are we?

What does it mean to become a vessel? How exactly is this done? There is a mystical idea that the highest level of the personality is crystal-clear and transparent, but the lower self, the ego, clouds it.

34 When prophecy existed, the world was alive with the glow of prophecy. It is an error to think that the world was as it is now except that a few gifted individuals could predict the future; individuals who had prophecy could exist only in a world which had that energy flowing into it; in those generations the world was incandescent with revelation relative to the present. Every object in such a world spoke its message, it was a *d'var Hashem*; the dialogue between the world and the Jewish people was alive. Today an apple looks like an apple; then it glowed as a word of Hashem! One did not need to identify the source in the way which one must now, it was much more readily apparent. Today the darkness is so thick, the materialism so oppressive that one must identify Hashem as the source of each object and so we must make *brachos* on everything!

37 ח' טו - ר"ג (א) 38

מקבל תועלת והפסד ממעשיכם. ב] השפע האלהי יורד חמיד בלי הפסק האל יתן אך טוב וחסד. והכל תלוי בהכנת המקבל שמי שלא הכין א"ע לקבל הטובה, דומה כמי שלא זרע ורעו שדוה שלא יועיל לו המטר וכזה א"ל שהשם גשתנה מלא רוצה לרוצה, רק שהמקבל נשתנה

39 ח' טו - ר"ג (א) 40

1 וזאת ועוד. כל עצם בציאות האדם והעולם הוא מבב של התנה רגילים לומר שבריאית העולם היא יש בארץ אבל טרם זה צריך עית. וכן כל מה שבבריית אינו אלא התגלות רצונו ית'. בצורה שהוא ית' רוצה שיחגלה לנו ואם כן לא נתוסף בבריאת שום דבר חדש. כי רצונו ית' היה קיים אף לפני הבריאת. לכן מה שנתוסף בבריאת היא רק הקצרה והצמצום שלש רצונו ית', ואם כן, הרי זו פשה בחינת יש משה (כגון בעשיית שולחן 'מצרים שלא נשתנתה אלא צורתה), אולם מבאחי שמתרצים שדבר אחד נחמד חדש נמדד בבריאת הוא בחינת הקבלה. אפסדות הקבלה חתם 10 רק במי שיש לו חסרון שצריך להשלימו על ידי הקבלה. הרי השרית בחינתו שלם בהכלית השלמות. לא שייכת אצלו לא בחינת חסרון ולא בחינת קבלה. אך בהיותו ית' רב חסד שרצונו להשיב. ובאחר שהשנתה הנוגע אותם רצה ית' להנחיל לברואין אינם אשכרין אלא בהמבט מקבל שישם ויתענו במילוי מה שחסר לה. לכן ברא השרית בחינת הקבלה. הוא 15 עצם החדוש שיש בבריאת. כי הרי אצלו ית' לא שייכת בחינתו. כי לא שייך בו חסרון כלל. וזה הארץ שלפני הבריאת, אך בעולמנו נעשה ישי - 4. בציאות של מקבל. (עין הקדמה. מירוש השולמי' להרב י. ל. אשלג זצ"ל). כבר נתבאר לעיל שגילוי חסדו ית' בבריאת אינו אלא מה שרצה השרית לגלות לנו ששינוי בצורת חסדו. אבל בעצם מרת חסדו ית' אין לנו כל תפיסה והבחנה כלל. כל הגילוי הוא רק כלפי המקבל. יצא איפוא שכל

41

The stronger the lower side of the personality, the vested interests, the selfish, the more clouded the *ratzon*-dimension becomes. The paradox of spiritual living is that to become greater, more real, one has to give up the lower desires which clamor so aggressively for attention. The greatest man who ever lived, Moshe, was also the most humble — no accident; being humble was the reason for his greatness: when the self is emptied, Hashem can fill it! Our work is not to cause the light to shine, only to stop obstructing it. To paraphrase the comment of a sage: the world is full of light; we cast the shadows

אלא המוכן כזה כן הוא. האיתערוותא דלעילא היא בבחינת רחמים, הקביה
וזמן וזמן לאדם שפע, אבל רק כהלואה, ואין זה הופך להיות כחלק מישותו.
ולמרות השפעת שפע עליון זה, בקל הוא יכול לאבדם. אולם ביד האדם לעמול
ולזכות ברבר ברין ולא כהלואה, ועיי' להפוך זאת לקנין אצלו. איב על אף
האיתערוותא דלעילא, עדיין ניתנת הבחירה ביד האדם להפוך את ההלואה לקנין.
בגמי בסנהדרין קנ: איחא שפסל מיכה עברי עמהם את הים, והיתכן ואת?
הלא חזיל אומרים שבקריעת ים סוף בני ישראל חזו בהתגלות אלוקית, והראו
באצבע זה אל-י ואנוהו, וא"כ גם מיכה עצמו חזו בכל זה, והאיך העביר עמו
את העיני? ביאר מרד הגרא"א דסלר וצ"ל שאף שראה באיתערוותא דלעילא,
אבל ללא עמל וטורח, זה לא נהפך להיות כחלק מישותו העצמית. השקעת עמל

בדבר מטרים קשרת אותו אליו הוא הופך להיות כחלק ממנו. ללא השקעת
העמל לזכות ולהנות מהאיתערוותא דלעילא, אפשר לחזות בהתגלות אלוקית
בגדה זו, ועם זאת להתעבר עמו עבודה זרה!

אולם עדיין צריך להבין, הרי ג' דברים שהוסיף משה מדעתו, הוסיפם
הבנה הנצרכת לקבלת התורה, ואם באמת היו זקוקים להכנה נוספת זו וכמו
שנרמז עליהם בתורה, למה לא עיום הקביה מפורש על כך?
אמנם ביאר הדבר כן הוא: כאמור עיקרם ריסרם של אותם ג' דברים
שדרש משה הם ההכנה הנצרכת לקבלת התורה, אולם ההכנה חייבת לבוא דוקא
בצד רצון והרגשה אישית של המקבל, שמכין מעצמו את חשיבותה ויקרותה
של התורה, ואם יבין את עצמו רק מתוך ציורו ה' ובלא הכנה עצמית אין זו
הכנה המספקת כדי לזכות לקנין התורה.

זהו שהרגישו חז"ל שדרשה משה היתה "מדינתו" היינו מרעה המקבל,
ודשה זו נבעה מתוך הרגשותו של מקבל התורה, ביקרותה וחשיבותה. והרגשה
זו היא שהדריכה את משה לאותן ג' הכנות.

44

וכך גם בקנין תורה, ללא הכנה מתאימה מצד מקבל התורה, למרות שפע
של איתערוותא דלעילא, אין זו קשרת אותו אל התורה להיות כחלק מישותו,
וכמו שאמרו (ע"ז יט.) "כי אם בתורת ה' חפצנו - ובחורתי יהגה יומם
ולילה" (תהילים א.), אע"פ התורה שהיא תורת ה', מכת עמלו בה הופכת להיות
"ובחורתי" - תורה שלו, תורה שאינה נקנית בקנין הרי הוא כדברי הניח
במחנה שנאמר במהרה.

45- Breshet - 18

"I will return to you this time next year," said (one of the men), "and your wife Sarah will have a son."

Sarah was listening behind the entrance of the tent, and he was on the other side. "Abraham and Sarah were already old, well on in years, and Sarah no longer had female periods." She laughed to herself, saying, "Now that I am worn out, shall I have my heart's desire? My husband is old!"

God said to Abraham, "Why did Sarah laugh and say, 'Can I really have a child when I am so old?'" "Is anything too difficult for God? At the designated time, I will return, and Sarah will have a son."

47

* For a blessing to be effective, he writes, it is not sufficient that he who bestows the blessing should deserve the fulfillment of his blessing. The person blessed must himself firmly believe in the blessing. Hence, the very fact that Joseph thought his father's blessing was not valid because he had unintentionally confused the two sons, invalidated the blessing. Accordingly, Jacob had to bless them afresh, after making it clear to Joseph that he knew what he was doing.

For the same reason, it was necessary for Abraham to be aware of Sarah's doubt as to the efficacy of the blessing, if he was to dispel incredulity from her heart. For it was her incredulity that had vitiated the blessing and made it necessary for God to bless them once again.

48

His descendants, it would seem, were less certain, judging by their request to spy out the Land before proceeding there. (That the original request came from the Israelites is made clear by Moses' account of the affair in the beginning of Devarim).¹¹ Hence, they were no longer entitled as a matter of right to the fulfillment of the pledge and the parable is therefore very apt. It was thanks to the love between God and Abraham that God declared that he would nonetheless honour His pledge to the progeny of Abraham who loved Me.²

51

He who looks round to ascertain whether God is fulfilling His blessing vitiates that very blessing by his distrust. But he who trusts in the blessings is blessed by them.

והבוטח בה' חסד ישבגנו

And he who trusts in God will be surrounded by kindness.¹²

46 - R. Miller - Shebat Shurim

Rashi notes that whereas it was her husband's age that made Sarah laugh at the thought that she could give birth (אדני זקן), God in His report to Abraham, attributes her scepticism to her own advanced years (ואני זקנתי). The change, according to Rashi, was due to God's desire not to disturb domestic peace, since her actual thoughts would seem to imply that Abraham was unworthy of the miracle.

On Rashi's comment, R. Shelomoh Lutzker, the author of *Divrath Shelomoh*, asks whether in the interest of household harmony, it would not have been best for Abraham to

remain entirely unaware of Sarah's thoughts. He also asks why God, after informing Abraham of Sarah's laughter, should have repeated to him the blessing of the angel that Sarah would have a child a year later (verse 14). Why was the original blessing, which is identical in content (verse 10), inadequate?⁸

49

But how was the promise to be fulfilled, since the people's doubts had vitiated the promise? Through the conversion of the mission of the spies into a Mitzvah, with directives from God himself. Hence God gives Moses instructions as to the composition of the mission ('one man to each tribe' and so on). The option to send spies, He tells him, is still in your hands, but if you decide to send them, send one man to each tribe, each being a prince of his tribe. Had the spies performed their mission in this spirit, as emissaries engaged in a Mitzvah, they would have succeeded in their mission and remedied the lack of faith reflected in the original request to spy out the Land.

→ If they failed, it was because they set out with evil intent. Consequently, Israel's lack of faith had to be remedied in a much harder way - by forty years in the wilderness.

מכאן נ"ל 50

בראש ובראשונה צריך אדם להיות מחוץ מלידה בכשרונות וכלי קיבול כדי לקלוט בהם חכמה ודעת ומידות נפש; שנית, צריך האדם להימצא בתוך טביבה מתאימה מליאת חום ואור כדי שיוכל להתפתח בה; ושלישית, לא יוכל אדם לקבל השפעה וזעזוע ברוחניות כשאין הוא באותו הזמן משפיע ונותן מאוצרותיו ומנכסיו הרוחניים לאחרים. ההשפעה מעשירה לא רק את המשפיע, אלא בראש ובראשונה את המשפיע עצמו, כאמרו של רבי חנינא: "הרבה למדתי מרבותי, ומחברי יותר מרבותי, ומתלמידי יותר מכולם" (תענית).